

Бивши градоначелник Москве и једна од најхаризматичнијих политичких личности постсовјетске Русије Јуриј Михајлович Лушков обележава ових дана два значајна датума: седамдесет пети рођендан и годишњицу политичког дебакла. Двадесет и осмог септембра прошле године Лушков је, по одлуци председника Русије Дмитрија Медведева, смењен с дужности градоначелника Москве, на којој се налазио готово две деценије. У образложењу је речено да је „изгубио поверење председника”, што је политички веома тешка квалификација.

Та два датума су само повод, али не и основни мотив за писање овог текста. Јурија Михајловича познајем лично, више пута сам се с њим сусретао, узимао му изјаве, разговарао с њим. Оставио је на мене утисак способног, енергичног и одлучног човека ведрога духа и веома пријатељски расположеног према Србији и српском народу.

Да подсетим: у време бомбардовања СР Југославије, у Москви је одржана манифестација под називом „Београде, ми смо твоја браћа”. На стадиону „Локомотиве” одиграна је фудбалска утакмица између естрадних уметника двеју земаља, а у тиму Москве играо је и градоначелник Лушков. Иако већ дубоко зашао у седму деценију, одиграо је целу утакмицу, која се завршила – како то и доликује прилици – нерешеним резултатом. После утакмице, док је манифестација још трајала, Лушков се попео у ложу. Покрио је главу мокром марамицом јер је сунце пржило. Питао сам га да ли се уморио. „Није лако трчати са овом децом”, рекао је Лушков. Са стадиона је после утакмице кренуло десетак шлепера с хуманитарном помоћи Србији.

Све то заједно подстакло ме је да напишем овај текст, апсолутно не залазећи у позадину Лушковљеве политичке активности и мотиве његовог смењивања с власти. Уосталом, ако московска штампа нашироко пише о овим датумима и животу Јурија Михајловича, сада пензионера, зашто би то било ускраћено мени, који – то не скривам – гајим личне симпатије према овој, по много чему јединственој личности на руској политичкој сцени у последње две деценије.

Поједини руски новинари називају га „први качкет Русије” јер се Јуриј Михајлович ретко може видети без качкета на глави, на којој, узгред, нема готово ниједне власи. „И сада имам качкет на глави”, каже Лушков репортеру *Комсомолске правде*, који му је телефонирао.

Новинар се зачудио када је Лушков лично подигао телефонску слушалицу у свом приватном стану у Москви. „Говоркало се да сте у иностранству, да сте можда у Лондону, где бораве ваша супруга и ћерке”, каже репортер. „Не, још сам овде, а рођендан ћу обележити у Аустрији. Доћи ће моји пријатељи – Јосиф Кобзон (певач и легенда совјетске и руске естрадне уметности), можда Церетели (совјетски и руски вајар светског гласа) и друге познате личности, затим глумци, певачи и хумористи, иако је ово више време за сарказам”, каже Лушков.

Бивши градоначелник Москве одбија поређење са совјетским лидером Хрушчовом иако каже да им је заједничка црта огромна радна енергија. „Тек када сам отишао у пензију, израчунао сам да ми је остало још око 500 дана неискоришћеног годишњег одмора”, каже Лушков.

Лушков напомиње и да се тек сада, као пензионер, осећа као слободан човек без огромних притисака и обавеза. „Сада сам обичан Московљанин, сам возим ауто и упадам у саобраћајну гужву па се возим по два-три сата док не стигнем до циља”, каже Лушков и наставља: „Идем у позориште, занимам се спортом и посвећујем другим обичним стварима. А што се тиче високих политичких и других функција – плујем на то. Обичан сам човек, рођен у тешким временима у насељу од барака. Почео сам да зарађујем у шеснаестој години радећи као дворник (специфично руско занимање – нешто између пазикуће и чистача, или обоје истовремено). И када сам почео да студирам, зарађивао сам парче хлеба као дворник.” (И председник Дмитриј Медведев је у једној недавној изјави рекао да је почео радни век као дворник).

Лушков каже да је сада декан и предавач на факултету за руковођење великим градовима на Међународном универзитету у Москви. Плата му је једна рубља месечно. Али Лушков се не жали. Није бивши градоначелник руске метрополе сиромашан човек, зарадио је за свој радни век и за себе и за потомке.

За све ово време откако је смењен с положаја градоначелника, од грађана није чуо ниједну лошу реч. Каже да добија много писама, да му, када се појави у позоришту,

аплаудирају а он се наслађује таквим ставом грађана према њему. „Али то није моја заслуга. Ми Руси смо болећив народ, увек желимо да заштитимо увређеног. То је у нашим генима.”

Сада и чита доста, за шта раније није имао времена. „Читам Грибоједова. А знате ли да то није његово право име? Он је у ствари Гржибовски, потиче из пољске породице која се доселила у Русију.”

Лушков доста и путује. Недавно је био у Вашингтону, на њихов позив. Са супругом је био и у Перуу да виде пирамиде и упознају се с културом Инка. „Уверени смо да су тамо боравили ванземаљци”, каже Лушков.

Бивши градоначелник Москве је и познати пчелар. У калушкој области има 200 кошница – цело газдинство. Зна да врца мед, који потом поклања дечјим установама. „Од пчела треба да учимо организацију живота”, поручује.

Разуме се да је неизбежно питање новинара било и оно о његовој супрузи Јелени Батуриној, доскора најбогатијој жени у Русији. Била је власник фирме „Интеко” и развила велики бизнис. После смењивања Лушкова, њени послови и иметак у Русији драстично су опали. Имовина јој је прошле године процењена на 2,9 милијарди долара, а данас на „само” 1,1 милијарду. Сада се налази тек на 94. месту међу руским богатима.

Лушков каже да се његова супруга сада бави бизнисом у иностранству – у Лондону, Мароку, Аустрији, Чешкој, Казахстану. „Ради се о поштену и талентованом човеку, који Русији, изгледа, није потребан”, каже за своју супругу Јуриј Михајлович.

Лушков има два одрасла сина из првог брака и две ћерке студенткиње из брака с Јеленом Барурином. Један син му је био на неком од руководећих места у „Гаспрому”, али је после очевог смењивања „био замољен” да оде с тог положаја. Други син нашао је бизнис у пољопривреди.

Ћерке – старија Јелена (19) и млађа Олга (17) – студирале су на МГУ у Москви, али су,

по Лушковљевим речима, због разних непријатности, па и претњи, с мајком прешле у Лондон. Јелена је недавно на тесту из енглеског језика, који је неопходан за упис на универзитет, добила 8,5 од девет могућих бодова, што добијају кандидати којима је енглески матерњи језик. Осећају носталгију за домовином и одржавају везу с другарицама преко интернета. Олга је недавно тражила од другарица да јој пошаљу разгледнице „на ово кишно острво”.

Јуриј Михајлович није клонуо духом. Каже да обнавља колекцију качкета. Обавезно ће понети бар неколико комада у Аустрију, где ће славити рођендан. Наиме, рекли су му да је тамо већ пао снег. „А ја волим прохладно време. Већ одавно не пијем алкохол и не пушим. Придржавам се режима исхране који не дозвољава гомилање килограма. Другим речима, не преждеравам се. А навече уопште не треба јести ништа.”

Ко познаје Лушкова, зна да ће бивши градоначелник Москве преболети овај тежак политички дебакл. Налазити се пуне две деценије у политичком врху велике земље и преко ноћи бити уклоњен, и то још с компромитујућим образложењем, то, свакако, није пријатно осећање.

Лушков се још једном налазио у сличној ситуацији: крајем деведесетих година, када је у тандему с Јевгенијем Примаковом конкурисао на висок положај, он за градоначелника а Примаков за шефа државе. Одређени политички центри из Јељциновог окружења организовали су невиђену кампању против њих двојице, после чега је Примаков одустао од председничке кандидатуре. У кампањи, посебно на првом каналу руске телевизије, уз активно учешће тада познатог водитеља Сергеја Доренка, чуле су се најтеже оптужбе и компромитације на рачун Примакова и Лушкова. Без основа, без потврда и без доказа. Лушкову су проналазили некакве замкове у Шпанији, на Азурној обали, сумњичили га за све и свашта. Лажи и обмане посебно су тешко падале Јевгенију Примакову који је, по мом дубоком уверењу, један од најчеститијих политичара у постсовјетској Русији. Поштовање му указују и они који му из ових или оних разлога нису наклоњени.

Московљани ће упамтити Јурија Михајловича као градоначелника који је много учинио за руску престоницу. Метропола је од суморног и за живот невеселог града прерасла у модеран руски и светски центар. Од многих Руса слушао сам речи: *узимао је за себе, али је и самом граду и нама свима много дао*

Јубилеј у сенци дебакла

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 22 септембар 2011 14:18

Ја се у то не упуштам; не знам његове евентуалне грехове. Памтим га као правог руског „мужика”, као отвореног, срдечног човека који је редовно обилазио градилишта, присуствовао спортским и другим приредбама, мешао се са обичним народом. Памтим га такође по добрим намерама и подршци Србији и српском народу у тешким тренуцима. И сама та чињеница, уз два значајна датума из његовог живота, довољан је повод за овај текст.